

les 4 – De Bataafse opstand

Hebben de Bataven nou gewonnen of verloren van de Romeinen?

Als je je oma vraagt wie de eerste Nederlanders waren, zegt ze misschien: de Bataven. Dat hebben mensen lang gedacht. Ze wilden graag dat de Bataven onze voorouders waren, het kleine, maar dappere volk dat in opstand kwam tegen de Romeinen.

1

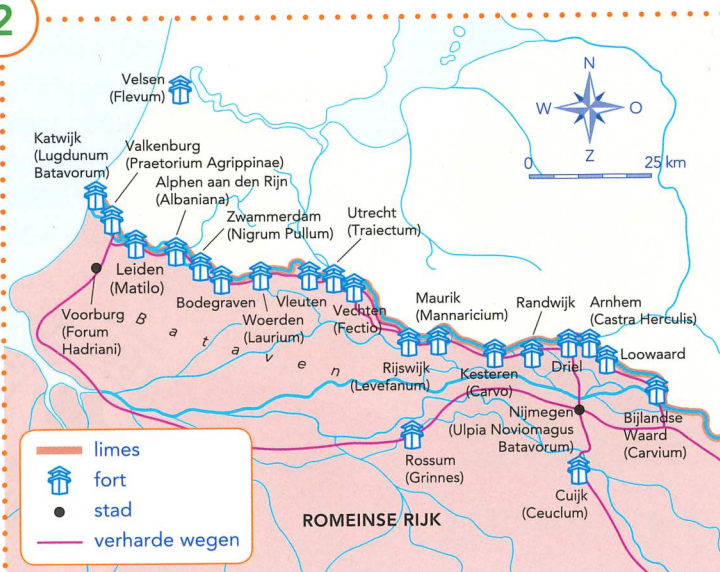
Bataven

Maar de Bataven zijn hoogst waarschijnlijk niet onze voorouders. De voorouders van de beroemde Bataaf Julius Civilis zijn hier pas rond 50 voor de jaartelling uit Midden-Duitsland naartoe gekomen en toen woonden hier ook al andere Germaanse stammen. De Bataven konden goed vechten. Van ieder Bataafs gezin zaten er wel één of twee zonen in het Romeinse leger. De Bataven zijn belangrijk geweest en dat komt door hun grote opstand tegen de Romeinen.

Bataafse krijgers

2

forten langs de grens van het Romeinse Rijk

Germanen worden Romeinser

De Rijn was de grens van het Romeinse Rijk. De Romeinen bouwden er forten om de grens goed te kunnen bewaken. In de omgeving van die forten leefden ook Germanen, vooral Bataven. Ze pasten zich aan de Romeinse gewoontes aan. Ze dronken bijvoorbeeld wijn en gingen naar badhuizen. Dat gaan lijken op Romeinen heet **romaniseren**. Er liepen nu verharde wegen door het land en de Germanen betaalden soms ook met geld. Dat kwam allemaal door de Romeinen.

3

Romeinen en Germanen in het Romeinse leger

Hoe werkten ze samen?

Vroeger maakten de Germaanse stammen veel ruzie. Toen de Romeinen er waren kon dat niet meer. Het Romeinse leger was door de verharde wegen namelijk snel op de plaats van de gevechten. De ruzie was dan snel afgelopen. De Romeinen zorgden zo voor rust en veiligheid. Als beloning wilden ze belasting van de stammen. De stammen betaalden met geld, koeienhuiden of graan. Of ze stonden hun zonen af voor het leger. De Germaanse zonen werden echte Romeinen.

4

Germanen in het Romeinse leger

Een Romeinse soldaat had best een goed leven. Daarom wilden de Bataven wel voor de Romeinen vechten. In het Romeinse leger zaten op den duur meer mannen die geen Romeinen waren dan Romeinen! Hun diensttijd duurde vijftig jaar. Dat is niet misselijk. Daarna kregen ze een militair diploma. Ook kregen ze het Romeinse burgerrecht. Soms trouwden Romeinse soldaten na hun diensttijd met een Germaanse vrouw en bleven ze in Nederland wonen. Zo mengden de volken zich.

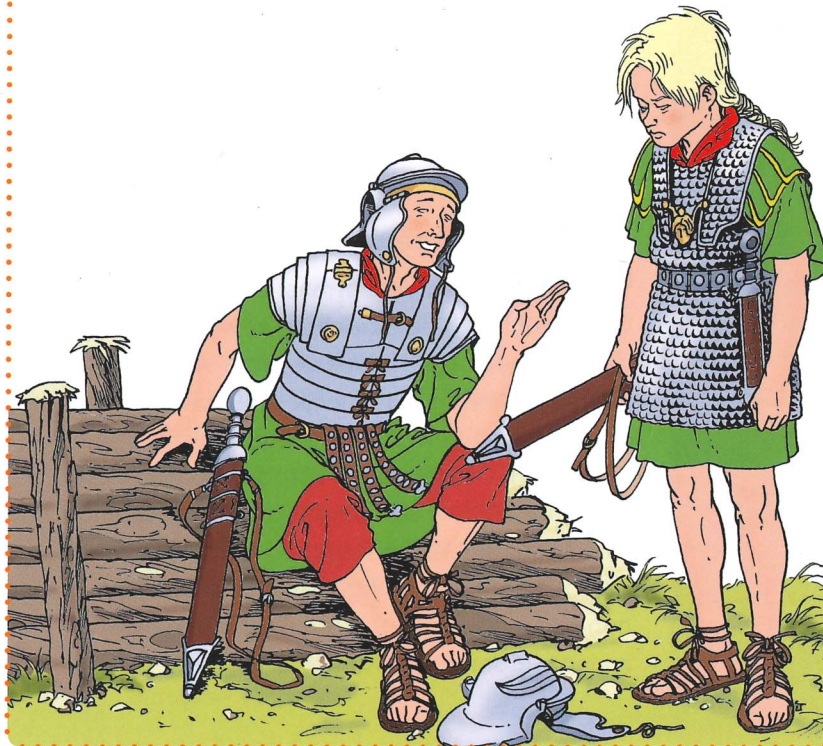
het bewijs van Romeinse burgerrecht

les 4 – De Bataafse opstand

5

Mopperende Germanen

Ook al waren de Bataven over het algemeen best tevreden met de Romeinen, toch ontstonden er onlusten. Dat kwam vooral omdat de Romeinen steeds meer land wilden hebben. En doordat de Romeinen meer soldaten nodig hadden en ineens veel Bataafse jongens in het Romeinse leger moesten dienen. En dat niet alleen, vaak werden ze ook als slaven behandeld. Altijd waren de Bataven bereid geweest hun zoons naar het leger te sturen, maar nu gebeurde dat plotseling onder dwang.

jonge Bataafse jongens in het Romeinse leger

6

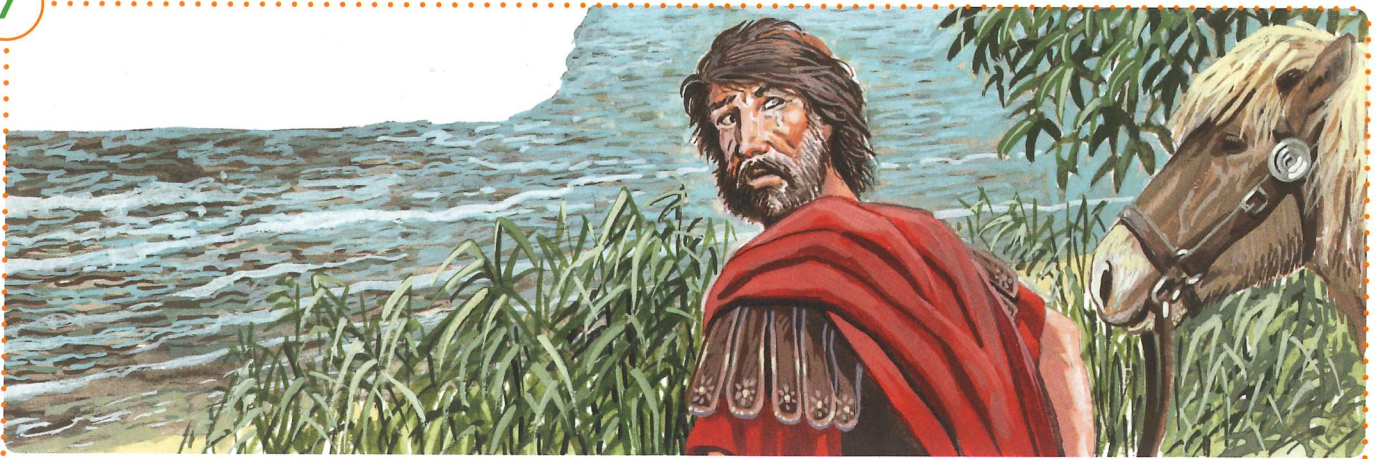
Een boze Bataaf

- * **Julius Civilis** had een Romeinse naam, maar hij was een Bataaf. Hij kwam uit een oud geslacht van Bataafse koningen en ging in het Romeinse leger. Daar maakte hij een schitterende carrière. Maar aan zijn geluk kwam een einde. Hij werd beschuldigd van opstandigheid en zijn broer werd gedood. Julius wachtte jaren op zijn kans om wraak te nemen. Die kans kwam, toen er een nieuwe keizer in Rome was. Deze keizer had nog niet zoveel macht. Julius bracht de belangrijkste Germaanse leiders bijeen voor een feestmaal. Hij riep op tot een opstand.

Julius Civilis roept op tot een opstand.

7

Julius moest wel vluchten.

Een list

Julius Civilis deed net of hij nog voor de Romeinen was, maar hij was voor de Bataven. Hij stuurde boodschappers naar de Friezen en de Cananefaten en sloot zich bij hen aan. Samen vielen ze het Romeinse leger aan. Het leger van de Romeinen werd tijdens de

- * **Bataafse opstand** verslagen. Maar Julius had te vroeg gejuicht. Rome stuurde maar liefst 40 000 soldaten naar het noorden. Opnieuw werd er gevochten en de Betuwe werd platgebrand. Julius moest wel vluchten. Hoe moest het verder?

8

Einde van de opstand

Waarschijnlijk hebben de partijen geprobeerd te onderhandelen. Het werd vrede. En daarna? We weten bijna zeker dat de Bataven nog wel tweehonderd jaar in het Romeinse leger hebben gediend. Op verschillende plaatsen in Europa zijn Bataafse grafstenen gevonden. Maar hun thuisland bleef de Betuwe, waar vele Bataven bleven wonen, in een paar honderd kleine nederzettingen. Rond het jaar 400 verdwenen de Romeinen uit ons land.

grafsteen van een Bataaf

Om te onthouden

- * romaniseren
- * Julius Civilis
- * de Bataafse opstand